

Průřezové principy inovativních postupů:

Koordinovaná podpora dítěte a rodiny

Evaluace služeb

Mgr. Kristýna Jůzová Kotalová, Bc. Pavel Houška

13. 12. 2018, Praha

Systémový projekt MPSV

Systémový rozvoj a podpora nástrojů sociálně-právní ochrany dětí

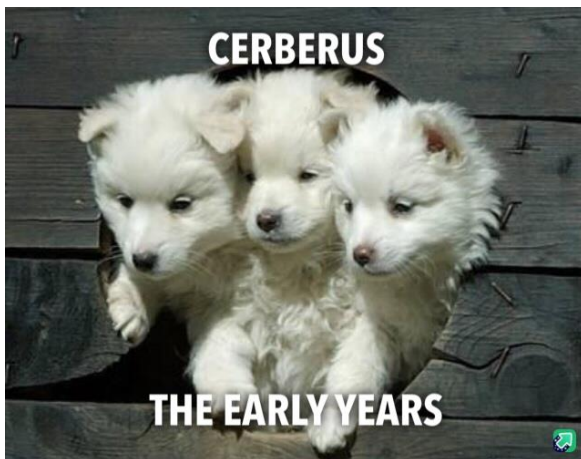
Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Průřezové principy inovativních služeb

- **Koordinovaná podpora dítěte a rodiny**
- **Evaluace služeb**
- **Participace dětí**
- **Společné pro všechna témata inovativních služeb**
- **Doposud nejsou součástí běžné praxe**
- **Mají se objevovat v inovovaných službách**

Potřeba koordinované podpory dítěte a rodiny

Dítě je „**posouváno**“ **systemem** mezi jednotlivými formami pomoci, které:

- nejsou vzájemně provázány,
- nemusí sledovat stejné cíle,
- neřídí se stejnými principy práce,
- odlišně nahlížejí na potřeby dítěte,
- nemají jasně nastavená pravidla vzájemné komunikace,
- není vymezena odpovědnost za kvalitu práce s dítětem a rodinou,
- mají odlišnou cílovou skupinu.

Potřeba koordinované podpory dítěte a rodiny

Dopady roztržitosti:

- Nižší efekt práce s dítětem a rodinou na jejich situaci
- Zvyšuje náklady na provoz systému (duplicity, nákladné řešení již rozvinutých problémů dítěte)
- Může vézt k **nerovnosti dětí v přístupu ke službám**
- Dítě **systémem prochází příliš rychle** nebo **příliš pomalu**
- Dítě ze systému „**vypadává**“ (nejčastěji z důvodu kombinace potřeb)

Koordinovaná podpora dítěte a rodiny

- **Koordinovaná podpora dítěte a rodiny vyjadřuje právo dítěte na přiměřenou pomoc ve správný okamžik**
- V centru všech zainteresovaných osob a institucí je ochrana práv dítěte s důrazem na **právo dítěte vyrůstat v přirozeném prostředí**
- Systém péče musí být **prostupný oběma směry** - jednoznačně stanovená kritéria naplnění intervence

Koordinovaná podpora dítěte a rodiny

Zásady

- **Aktéři** podpory znají svoji **roli** a **kompetence**
- Dítě dostává v **každý okamžik** funkční **podporu** a **pomoc**, která vychází z **potřeb dítěte**
- Pomoc respektuje **kompetence dítěte a rodičů**
- Využívají se **přirozené zdroje** rodiny ze strany širší rodiny a komunity
- Respekt k **autonomii** a **práva** rodiny na **soukromí**

Koordinovaná podpora dítěte a rodiny

Definuje:

KDY je třeba učinit rozhodnutí ve prospěch dítěte

KDO má rozhodnutí učinit

JAK se rozhodnutí odrazí v procesu práce s dítětem

Právo dítěte na ochranu před předčasným umístěním mimo rodinu

Minimální klíčové momenty koordinované podpory

V každém z momentů je nutné položit si otázku:

- Jaký aktér je odpovědný za rozpoznání rizika?
- Jaký je další krok, kdo a jak je o rizikové situaci informován?

Minimální klíčové momenty koordinované podpory

A. **Preventivní podpora**, tj. rozhodnutí o okamžiku, kdy je třeba rodině poskytnout podporu, založenou na dobrovolné spolupráci rodiny při řešení její situace, formou doporučení služby nebo přímého poradenství a konzultací.

Specifické otázky

- *Kdo je schopen v danou chvíli dítěti a rodině nabídnout odpovídající podporu?*
- *Kdo je odpovědný za monitoring situace rodiny a dítěte a z jakého titulu (dobrovolná spolupráce, dohoda)?*

Minimální klíčové momenty koordinované podpory

B. Intervence, tj. rozhodnutí o tom, že je v zájmu dítěte vstoupit (intervenovat) do rodiny formou podpůrných služeb, že doposud přijímaná preventivní opatření nebyla účinná a že bylo identifikováno ohrožení dítěte.

Specifické otázky

- *Kdo je v danou chvíli odpovědný za identifikaci ohrožení dítěte?*
- *Jaké jsou cíle intervence? Podle čeho poznáme, že byly naplněny? Kdy je možné od intervence upustit, případně zvolit jinou formu intervence?*

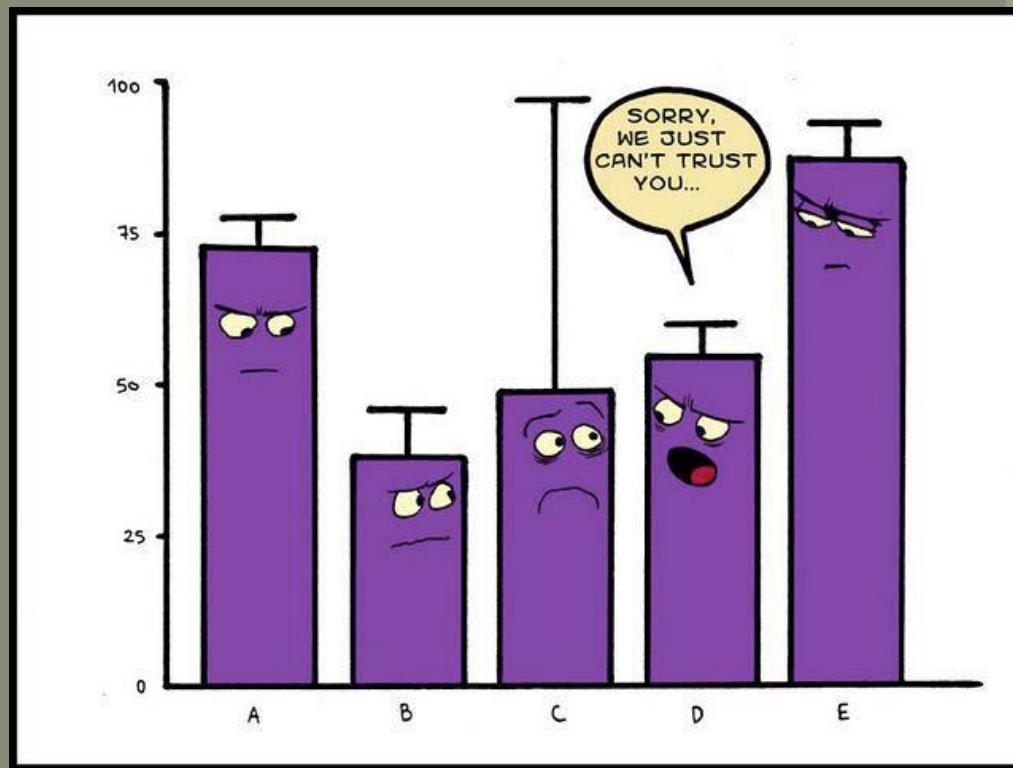
Minimální klíčové momenty koordinované podpory

C. **Přijetí opatření**, tj. zásah do rodičovských práv, rozhodnutí o tom, že přijímaná podpůrná opatření nejsou účinná a je třeba vydat ve prospěch dítěte rozhodnutí.

Specifické otázky

- *Kdo je v danou chvíli odpovědný za vydání rozhodnutí?*
- *Jaké jsou cíle opatření? Podle čeho poznáme, že byly naplněny a že je možné od opatření upustit?*

Ověření dopadu služby na klienta

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

PRÁVO NA DĚTSTVÍ

Ověření dopadu služby na klienta

Zásadní otázky poskytovatele

- Plní naše služba své poslání?
- Odpovídá potřebám klientů?
- Nabízí klientům účinnou pomoc?
- V čem se situace našich klientů zlepšila a co jim pomohlo?
- Jak můžeme doložit, že je naše služba efektivní?

-» Kontinuální ověřování dopadu služby na klienty a průběžná evaluace služby

Měření dopadu v rámci systému služeb pro děti a rodiny

Specifika

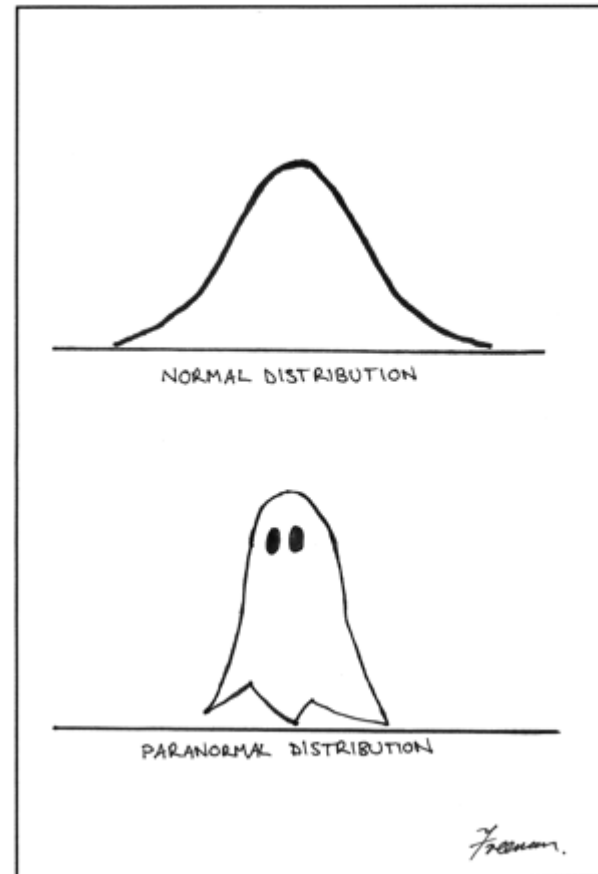
- **Dopady práce** s dětmi a rodinami, se projevují v **dlouhodobějším** časovém horizontu
- **System je roztržitý** – zájem dítěte není chápán stejně a proto jsou rozdílně vnímány i výsledky práce
- U služeb podporujících **mezioborovou spolupráci** (síťování) se **těžko měří** výsledek

Co nám evaluace může přinést?

- **Starosti**
 - Náročný a komplexní proces
 - Vyžaduje podmínky personální i technické
 - Administrativa
- **Další pohled na službu**
 - Procesní evaluace
 - Může zachytit vnější vlivy na výsledek práce s klienty
- **Další pohled na klienty**
 - Vysvětlení pro jevy, chování atd.
 - Zachycení oblastí se kterými se klienti potýkají
- **Důkazy**
 - Že služba pomáhá
 - že na to má vliv naše intervence
 - že nabízíme ekonomické řešení
- **Sjednocení pohledu**
 - umožňuje zvýšit důvěryhodnost praxe
 - umožňuje standardizaci práce a garanci kvality
 - podporuje šíření dobré praxe

Jak na to?

- **Dostatečná personální kapacita**
 - Interní
 - Externí
 - Pracovník zadavatele služby
- **Dostatečná znalost metod výzkumu**
 - Spolupráce s akademickou sférou
- **Použití vhodných nástrojů**
 - Dotazníky

Nástroje evaluace

Dotazníky

Dají se využít při dodržení metodiky dotazování k měření změny v životě klienta a lze z nich dovozovat efektivitu poskytnuté podpory či intervencí.

- zaměřené na konkrétní problematiku (závislosti, zdravotní potíže, rizikové chování) – např. Dotazník o zanedbávání (Nevoralová 2012)
- zaměřené na sociální fungování či kvalitu života – např. WHOQOL-BREF a WHOQOL-100

Specifické nástroje

Pomáhají při práci s klientem, zároveň slouží ke sběru dat, která evaluátor dále vyhodnocuje.

- Family Star
- Outcome Rating Scale (ORS) – Škála měření výsledků (terapie, či poradenství)

Evaluace shrnutí

- Evaluace poskytovaných služeb přináší nejen důkazy o kvalitě a efektivitě, ale může také přispívat k společnému porozumění aktérů napříč různými obory
- V případě inovativních služeb evaluace dodává potřebné důkazy o fungování a efektivitě služby
- Vzhledem ke komplexnosti problematiky je třeba pro dobrou evaluaci disponovat dostatečnou personální kapacitou, případně spolupracovat s externím evaluátorem
- Dlouhodobým cílem hodnocení efektivitě služeb je vytvoření široké báze služeb postavených na důkazech

DĚKUJEME ZA POZORNOST!

www.pravonadetstvi.cz

Kristýna Jůzová Kotalová

kristyna.kotalova@mpsv.cz

Pavel Houška

pavel.houska@mpsv.cz